Esiopetuksen opetussuunnitelmaan perustuva lukuvuosisuunnitelma

Annalan koulun esiopetus

Vuodet: 2026 - 2027

Sisällysluettelo

3. Kiusaamisen ehkäiseminen

3.1. Suunnitelma ryhmäyttämisestä

3.2. Toimenpiteet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi

4. Pedagogiset painopisteet

4.1. Painopiste 1: Lukutaitotyön ja monilukutaidon vahvistaminen

4.2. Painopiste 2: Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen

4.3. Painopiste 3: Luontosuhteen vahvistaminen

3. Kiusaamisen ehkäiseminen

Kiusaamisen ehkäiseminen ja myönteisen vuorovaikutuksen vahvistaminen ovat läpileikkaava osa esiopetuksen toimintakulttuuria. Turvallista ja yhteisöllistä esiopetusta rakennetaan ennakoivasti:

- *ryhmäyttämällä*
- *vahvistamalla tunne- ja vuorovaikutustaitoja*
- *aikuisten sensitiivisen läsnäololla*
- *yhteisillä toimintatavoilla*

Miten minulla menee -kyselyn *tekevät työntekijät haastatellen kaikkia esioppilaita esiopetuksessa (liite 4). Miten minulla menee -kyselyn vastaukset toimivat keskustelun herättäjänä sekä yhteisöllisessä opiskeluhuollossa että huoltajien kanssa, mutta myös tausta-aineistona koulun kanssa työstettävään suunnitelmaan kiusaamisen ehkäisystä.*

Miten minulla menee -kyselyn koonti (yksi per yksikkö) palautetaan 16.10.2026 mennessä tämän linkin kautta *Esiopetuksen kiusaamiseen liittyvä yksikkökohtainen koonti – Täytä lomake*

3.1. Suunnitelma ryhmäyttämisestä

- *Miten ryhmäytätte lapset?*
- *Miten varmistamme, että lapsi saa kokemuksen osallisuudesta?*

-Pidämme yllä positiivista ja yhteenkuuluvuutta korostavaa henkeä

-Yhdessä olon hetket koko ryhmänä tärkeitä, sillä arki muuten kulkee melko yksilöllisesti.

- Yhteisesti sovitut säännöt kuvitettuna esillä

-Yhteisleikki

- Pohditaan ja varmistetaan, miten jokainen kokisi itsensä osalliseksi toiminnan suunnittelussa ja arjen hetkissä

- Mahdollistetaan lapsen mahdollisuudet vaikuttaa toiminnan suunnitteluun, esim. kyselemällä toiveita ja ideoita, mielenkiinnonkohteet

-Lasten havainnointi, vanhemmilta saatava tieto kiinnostuksenkohteista

- Leikkiryhmät vaihtelevat tasapuolisesti, kaikki pääsevät toimimaan kaikkien kanssa vaihdellen

3.2. Toimenpiteet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi

Kuvatkaa

- *miten yksikössänne käsitellään tunteita sekä toimet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi.*
- *miten lapsia kannustetaan tunnistamaan omat ja toisten vahvuudet.*

Hyödyntäkää koulun kanssa yhdessä tehtävää suunnitelmaa oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä 2026-2027 (löytyy Power Apps:sta) ja Tampereen kaupungin opiskeluhuoltosuunnitelmaa 2026-2028, joka sisältää esi- ja perusopetuksen yhteisen osion.

Kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäiseminen | Opetushallitus (oph.fi)

Kohti turvallista koulua -materiaaleja (päivittyvät lukuvuoden aikana)

Tunnekasvatusmenetelmä tai -suunnitelma	**Toimet kiusaamisen jne. ehkäisemiseksi ja puuttumiseksi**	**Miten lapsia kannustetaan tunnistamaan omat ja toisten vahvuudet?**	**Koulun kanssa yhdessä sovittua, esim. toimintamalli**
Harjoittelemme ryhmissä alkuun omien tunteiden tunnistamista sekä ryhmän yhdessä luotuihin sääntöihin sitoutumista. Käymme läpi leikeissä syntyviä ristiriitatilanteita ja sanoitamme niitä ja niihin liittyviä tunteita yhdessä lasten kanssa. Tunnemateriaaleista käytössä ovat Vahvuus Varis, Fannyn tunnemateriaali ja Eläinlasten elämää mielenterveystaitoja pöytäteatterin keinoin.	Kiusaamisen suhteen ryhmissä on nollatoleranssi ja tilanteet selvitellään yhdessä lasten kanssa mahdollisimman nopeasti ja tarpeen mukaan kuvatukea apuna käyttäen. Asioista viestitetään aina myös kotiin. Tilanteita pyritään ennaltaehkäisemään ryhmäyttämällä lapsia ja aikuisen sensitiivisellä läsnäololla ja varhaisella asioihin puuttumisella.	Harjoitellaan tunnistamaan omia tunteita ja kiinnostuksen kohteita sekä vahvuuksia. Huomataan ja huomioidaan sekä kehutaan eskareita onnistumisista. Puhutaan ryhmässä ja yksilöiden kanssa siitä, kuinka jokaisella on omat vahvuutensa. Ryhmissä on myös käytössä timanttipurkki, johon ryhmän yhteisistä tavoitteista kerätään timantteja purkkiin ja ansaituista timanteista kehutaan eskareita.	Koulun kanssa yhteiset toimintamallit löytyvät TreTurvasta (löytyy ryhmien puhelimista) ja asioista keskustellaan yhteisissä palavereissa.

4. Pedagogiset painopisteet

Lukuvuoden aikana esiopetuksessa painotetaan lapsen monilukutaidon, liikunnallisen elämäntavan ja luontosuhteen vahvistamista. Painopisteet kytkeytyvät esiopetuksen laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin ja toteutuvat kaikessa arjen toiminnassa lasten osallisuutta ja vahvuuksia huomioiden.

Kirjatkaa tämän lukuvuoden konkreettisia toimia kolmessa painopisteessä.

Oppimisympäristöä kehitetään yhdessä lasten kanssa. Henkilöstö ymmärtää oppimisympäristön laajasti sisältäen fyysisen, psyykkisen, sosiaalisen ulottuvuuden sekä digitaaliset ja ulkopedagogiset oppimisympäristöt.

Esiopetusryhmien välinen yhteistyö ja yhteisopettajuus on keskeisiä toimintamalleja esiopetuksessa. Hyödyntäkää liitteistä löytyviä Painopisteiden tukimateriaaleja (LIITE 1), Leikin havainnoinnin materiaaleja ja suunnitelmapohjaa (LIITE 9), Lukeva Tampere -ohjelman toimenpiteitä lukutaitotyössä (LIITE 2) sekä Yhteisöllisen opiskeluhuollon materiaaleja (LIITE 8) mm. tunnetyöskentelyssä.

4.1. Painopiste 1: Lukutaitotyön ja monilukutaidon vahvistaminen

Yhdenvertaisuuden vuoksi on tarpeen määritellä lukutaitotyöhön toimenpiteet, jotka minimissään toteutetaan kaikissa kaupungin esiopetuksen lapsiryhmissä.

Kirjatkaa konkreettinen suunnitelma, miten toteutatte alla olevia toimenpiteitä yksikössänne. Mikä on erityinen lukutaitotyön kehittämiskohteenne tänä lukuvuonna (valitkaa liiteestä 2.)?

1. *Panostetaan monilukutaitoa tukevaan vuorovaikutukseen lasten kanssa, kuten selkeään puheeseen ja sitä tukeviin kuviin sekä asioiden ja ympäristöjen nimeämiseen.*
2. *Toteutetaan ääneen lukeminen tai vuorovaikutukselliset kielellä leikittelyt, kuten loruttelu, riimittely ja laulaminen osana arkea vähintään 10 minuuttia päivässä.*
3. *Tehdään lukeminen näkyväksi teemapäivillä ja -viikoilla järjestämällä vähintään yksi kirjatori tai lempikirjanäyttely toimintakaudella.*
4. *Jaetaan ja vahvistetaan henkilöstön osaamista KUKA-vastaavien ja yhteisten keskustelujen kautta.*
5. *Hyödynnetään Lukeva varhaiskasvatus -kyselyä yksikön toiminnan arvioinnissa ja kehittämisessä.*
6. *Valitaan ryhmään tai yksikköön vuosittainen oma lukutaidon kehittämisteema (liite 1) ja kirjataan se pedagogisiin suunnitelmiin. Kirjataan myös toimenpiteet teeman kehittämiseksi.*

Kuvatkaa, miten toteutatte monilukutaidon eri osa-alueita esiopetustoiminnassa.

Monilukutaito sisältää erilaisia lukutaitoja, kuten peruslukutaidon, numeerisen lukutaidon, kuvalukutaidon ja medialukutaidon. Monilukutaitoon liittyy laaja tekstikäsitys, jonka mukaan tekstit voivat olla muun muassa kirjoitettuja, puhuttuja, audiovisuaalisia tai digitaalisia. (Tampereen kaupungin esiopetuksen opetussuunnitelma 2025)

***KieliPeda-työvälinettä** käytetään esiopetuksessa tukemaan kielitietoisen esiopetuksen toteuttamista. Työväline auttaa ja tukee tiimejä kielellisesti vastuullisen pedagogiikan toteuttamisessa. KieliPeda-työvälineestä hyötyvät kaikki esioppilaat lapsen kielitaustasta riippumatta.*

- *KieliPeda-työväline: kielitietoisen oppimisympäristön arviointi (henkilöstön toiminta, oppimisympäristö, lapsen osallisuus)*

Lukutaito arjen pedagogiikassa

Ohjataan lapsia tutkimaan ja lukemaan kirjoja. - Kirjat esillä ja lapsia rohkaistaan lukemaan ja tutkimaan kirjoja päivittäin. Tälle on myös varattu aikaa päivän aikana.
Luetaan lapsille ääneen säännöllisesti eli päivittäin. - Eskaritarina ja muita tarinoita kuunnellaan ja/tai luetaan ääneen päivittäin.
Huomioidaan lasten tarpeet lukuhetkissä. - Tarinoihin liittyvä kuva esillä lukuhetkessä tai/ja kuvakirja luettavana. Kirjaimet esillä koko ajan. Lukemiseen liittyviä isompia teemakokonaisuuksia vuoden aikan esim.

lukutaitoviikko.
Yhdistetään lukemiseen kuvatukea, esineitä, draamaa, musiikkia, tanssia, kädentaitoja, pelejä jne. - Lukutaitoon liittyviä pelejä, musiikkia viikottain. Draaman käyttöä voisi lisätä enemmän.
Rohkaistaan puhumiseen ja kirjoittamiseen leikin kautta. - Esim. kauppaleikissä, lääkärileikissä
Lorutellaan, riimitellään, sadutetaan. - Loruttelua ja riimittelyä käytetään säännöllisedti. Sadutusta voisi olla enemmän, sim. käyttää tarinanoppia ja kuvittaa oma tarina.
Tehdään näytelmiä ja esityksiä. - Tämä on meillä kehittämiskohde.
Kehitetään monilukutaitoa: laaja tekstikäsitys, jossa tekstit voivat olla kirjoitetussa, puhutussa, audiovisuaalisessa tai digitaalisessa muodossa sekä näiden yhdistelminä. - Meillä kokonaisuuteen kuuluu esim. kirjainten opettelu Molla ABC, taululle piirtämällä, etsimällä kirjaimia tekstistä ja muiden kirjainten joukosta.
Tutustutaan yhdessä muuhun mediaan, tehdään esim. videoita, ääninauhoja. - Tätä emme ole tehneet yhdessä lasten kanssa niin, että lapset olisivat olleet aktiivisesti kuvaamassa tai nauhottamassa.
Kannustetaan jo lukevia lapsia lukemaan itse tai toisille lapsille. - Tätä olemme tehneet paljon, kuuluu meidän esiopetus arkeen.

4.2. Painopiste 2: Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen

1.8.2026 voimaan tullut perusopetuslain muutos velvoittaa esi- ja perusopetuksen edistämään liikunnallista elämäntapaa. Uudistuksessa liikunnallisen elämäntavan edistäminen on lisätty tavoitteeksi erityisesti osana toimintakulttuurin kehittämistä.

1. Arvioikaa yksikkönne toimintakulttuuria liikkumisen edistämisen näkökulmasta. Suositeltavaa on käyttää Liikkuvan varhaiskasvatuksen nykytilan arviointia.

2. Valitkaa arvioinnin perusteella 1-3 kehittämiskohdetta lukuvuodelle alla olevista osa-alueista:

- *Toiminnan organisointi*
- *Liikkumisen lisääminen*
- *Motoriset taidot ja toiminnallisuus*
- *Osallistuminen ja osallisuus*
- *Oppimisympäristöt*
- *Yhteistyö lasten liikkumisen edistämiseksi*

3. Kirjatkaa konkreettiset toimenpiteet, miten toteutatte kehittämiskohteita toiminnassanne.

Linkkejä toteutuksen tueksi:

- *Liikkumisen vuosikello | Tasku*
- *Liikkumisen materiaalipankki | Tasku*
- *Liikkuva varhaiskasvatus tukisivusto*

Olemme organisoineet toiminnan ja eskaripäivän niin, että päivittäin vapaan liikkumisen hetkiä lyhyen ja pidempien ulkoilujen merkissä tulee kolmasti päivässä. Lisäksi ohjattua liikuntaa on vähintään kahdesti viikossa, joista toinen on liikuntasalissa tai ulkona. Teemme myös retkiä lähiympäristössä puistoihin ja metsään.

Arjessa huomioidaan myös päivittäin toiminnallisuus esiopetuksessa ja annetaan siihen mahdollisuus myös vapaan leikin aikana.

Valitsimme Oppimisympäristöt kehittämiskohteeksemme, että liikunnan mahdollisuudet tulisivat näkyvämmiksi lapsille oppimisympäristössä sisätiloissa.

Aiomme lisätä liikuntaa edistäviä kuvia oppimisympäristömme seinillä, joiden toivomme kannustavan lapsia liikkumaan.

Lisäksi lisäämme liikuntavälineistöä, jotka sopivat käytettäviksi pienessä tilassa; enemmän lasten saataville.

Soveltuvaa välineistöä aiomme toivoa myös lisää.

4.3. Painopiste 3: Luontosuhteen vahvistaminen

Lukuvuoden 2026–2027 aikana paneudutaan ympäristö- ja kestävyyskasvatukseen lapsen luontosuhteen vahvistamisen kautta.

Toimenpiteissä keskitytään seuraaviin ympäristö- ja kestävyyskasvatuksen osa-alueisiin arvioinnin mukaisesti:

- *Oppiminen ympäristössä*
- *Oppiminen ympäristöstä*
- *Ympäristön puolesta toimiminen*

Mitä vahvuuksia olette yksikössä tunnistaneet?

Mitä osa-alueita yksikössä vahvistetaan lukuvuoden 2026–2027 aikana ja millä tavoin?

Luontosuhdetta vahvistetaan kuukausittaisilla metsäretkillä ja luonnon tutkimisella. Metsäretkillä tutustutaan luontoon eri vuodenaikoina, opitaan kuinka luonnossa liikutaan ja toimitaan. Käydään läpi Jokaisen oikeuksia, mitä luonnossa saa ja mitä ei saa tehdä. Metsäretkillä opitaan myös lajituntemusta, esim. eri puulajeja, kasveja ja eläimiä. Luonnon tutkimisessa hyödynnetään kiikareita ja luuppeja. Ryhmissä tehdään myös erilaisia luontoon liittyviä tutkimuksia esim. lumitutkimus.

0A tekee vuosittain retken Vapriikin luonnontieteelliseen museoon.

0A osallistuu yhteistyöluokan kanssa Bioman musiikkiteatteriesitykseen, joss aiheena kierrätys. Kierrätysaihetta pohjustetaan siihen liittyvillä tehtävillä. 0B ryhmässä myös käsitellään kierrättämisen teemoja.

Vahvuutemme on, että käymme säännöllisesti metsäretkillä ja tutkimme luontoa yhdessä lasten kanssa.

Vahvistamme lukuvuonna 2026-2027 osa-aluetta ympäristön puolesta toimiminen. Osallistumme koulun roskienkeruu-päivään, tekemällä askarteluja kierrätysmateriaalista ja lisäämällä lasten tietoisuutta liittyen kierrätykseen ja kestävään elämäntapaan.